

PvdA
T.a.v. mevrouw M.J. Luttkholt
Postbus 18
7550AA Hengelo

Gemeente Hengelo

Postbus 18
7550 AA Hengelo

Onderwerp	Zaaknummer	Uw kenmerk	Datum
Raadsvragen over de menselijke maat in participatiewet	3179842		2 februari 2021

Geachte mevrouw Luttkholt,

Hartelijk dank voor uw vragen van 5 januari jl. over de menselijke maat in Hengelo inzake de participatiewet. De aanleiding voor uw vragen is een zaak in de gemeente Wijdmeren. Over de situatie in Wijdmeren is op afstand niet veel verstandigs te zeggen. We hebben niet alle informatie en weten niet wat hier misschien nog meer speelt. De actuele uitingen in de media van beide partijen onderstrepen wel dat een zaak altijd meerdere kanten kent, en dat het noodzakelijk is iedere situatie breed te bekijken en te beoordelen.

Uw vragen behoeven context over de historie en feitelijke omstandigheden waarbinnen wij als gemeente moeten handelen. De 'Bulgarenfraude' in 2013 was voor de politiek aanleiding om fraude in de sociale zekerheid 'keihard' aan te pakken. Fraude mocht niet lonen want dat tast het draagvlak van de sociale voorzieningen aan, was het adagium. De overheid vertrouwde de burgers niet meer en dat leidde tot de Wet handhaving en aanscherping sanctiebeleid SZW-wetgeving (Fraudewet) en het Boetebesluit sociale zekerheidswetten, met een standaard boetebedrag van 100%. De Centrale Raad van Beroep oordeelde vervolgens dat altijd rekening moest worden gehouden met de ernst van het feit, de mate van verwijtbaarheid en persoonlijke omstandigheden en matigde vervolgens de boetes door onderscheid te maken tussen opzet (100%), grove schuld (75%), normale verwijtbaarheid (50%) en verminderde verwijtbaarheid (25%).

Het beeld van een rijksoverheid die de eigen burgers niet vertrouwt en daarom kiest voor rigide handhavings- en fraudebeleid, en de schuld vervolgens bij de uitvoering legt als de gevolgen van het overheidsbeleid duidelijk worden, kennen we ook van de kinderopvangtoeslagaffaire. Onder druk van een politieke behoefte aan fraudebestrijding, waarin elke vergissing al gauw als fraude werd gezien, worden mensen ten onrechte gebrandmerkt als opzettelijke fraudeurs.

In het algemeen kunnen we wel zeggen dat de gemeente Hengelo breed kijkt naar de persoonlijke situatie van haar inwoners en deze zoveel mogelijk betreft bij de besluitvorming. Wij merken dan, zoals via schuldhulpverlening, de gevolgen van de veel te ingewikkelde overheidsregelingen voor mensen in kwetsbare situaties. Denk aan de 27 (!) inkomensondersteunende maatregelen waar zij voor in aanmerking kunnen komen.

Hieronder geven wij specifiek antwoord op uw vragen:

Vraag 1: Kan het college aangeven of er ook gevallen binnen de gemeente Hengelo bekend zijn waarbij achteraf gezien het niet toekennen van een participatiewet uitkering of het terugvorderen hiervan misschien anders beoordeeld had moeten worden als we de "menselijke maat" in acht hadden genomen?

Bij aanvragen hanteren wij altijd een combinatie van doelmatigheid en rechtmatigheid, waarbij de individuele situatie van de inwoner leidend is. Dat betekent dus ook dat de menselijke maat altijd in ogenschouw wordt genomen bij besluiten. Schrijvende gevallen zijn ons op dit moment niet

Vermeld altijd het zaaknummer als u contact opneemt met de gemeente.

Bezoekadres
Burgemeester van der
Dussenplein 1

E-mailadres
gemeente@hengelo.nl
Telefoonnummer
14-074

bekend. Daarnaast is het beleid binnen de gemeente Hengelo altijd bij schending inlichtingenplicht zonder benadeling (als de gemeente dus niet te veel in geld of andere ondersteuning heeft toegekend door de ontbrekende informatie), om eerst een formele waarschuwing te geven voor overgegaan wordt tot een boete. De terugvordering en boetes die zijn uitgevoerd in 2020 hebben in de regel betrekking op (het verzwijgen van) inkomsten.

Vraag 2: Hoeveel bezwaarschriften zijn er over 2020 ingediend aangaande de participatiewet en in hoeveel van dit soort gevallen zou er als er met een "menselijke maat" zou worden gekeken verandering brengen in de uitkomst van de bezwaarschriften?

Er zijn in 2020 ruim 9900 beschikkingen uitgegaan op het terrein van werk en inkomen waartegen bezwaar kon worden gemaakt. Het totaal aantal ingediende bezwaarschriften sociale zaken was in 2020 268 bezwaren. Dit betekent een percentage van 2,7 procent voor afgelopen jaar. Een percentage dat overigens al een aantal jaren vrij stabiel tussen de 2,5 en 3% schommelt. Van de ingediende bezwaren wordt meer dan 10% afgedaan vóór ze in de bezwarencommissie wordt behandeld, dan wel door ambsthelpe herstel, dan wel door mediation. Dit is een bevestiging dat ook bij de behandeling van bezwaarschriften het om een volledige heroverweging gaat waarbij gekeken wordt naar de wet, jurisprudentie, feitelijke situatie en de individuele omstandigheden, en niet puur vanuit rechtmatig perspectief naar een bezwaar wordt gekeken.

Vraag 3: Is het college van mening dat de verordening rond de participatiewet aangepast dient te worden om tot een meer "menselijke maat" te komen? Zo ja is het college bereid hier een voorstel voor te doen naar de raad?

Wij zien geen meerwaarde in het aanpassen van de verordening. Het gaat hierbij om de afstemmingsverordening, deze is in november 2019 door de Raad vastgesteld. Deze verordening is toen vernieuwd, onder andere op basis van jurisprudentie. Waar mogelijk is gebruik gemaakt van de beleidsruimte die de Participatiewet biedt. Bij de uitvoering van de Participatiewet houden we ons enerzijds aan de (landelijke) regels maar anderzijds bestaat altijd de mogelijkheid te individualiseren. Hierbij kan maatwerk of menselijke maat meegewogen worden in het te nemen besluit. De medewerkers moeten dan onderbouwen waarom ze afwijken van de regels. Afwijken op individueel niveau en dit individueel onderbouwen is trouwens de enige manier die de wet biedt.

Vraag 4: Is het college van mening dat de wetgeving rond de participatiewet te streng is om tot een "menselijke maat" te komen? Zo ja, heeft het college dit signaal al eens doorgegeven aan het kabinet?

De Participatiewet is in grote lijnen hetzelfde als de Algemene Bijstandswet en de Wet Werk en Bijstand. Verplichtingen hebben altijd deel uitgemaakt van de bijstand. Met de introductie van de Wet Boete en Maatregelen en zeker met de Participatiewet is de inlichtingenplicht en de gevolgen bij het schenden daarvan, aangescherpt en zeer strikt geworden. Wat altijd bij de bijstandverlening gebleven is, is de weging van de individuele omstandigheden van persoon en gezin. Dit passen wij in de gemeente Hengelo ook bij iedere aanvraag toe. Wij spelen als gemeente Hengelo zowel ambtelijk als bestuurlijk een actieve rol in verschillende samenwerkingsverbanden. Via diverse kanalen (G40, Divosa, VNG) hebben wij signalen afgegeven over de uitvoerbaarheid en consequenties van de participatiewet, en wij zullen dit blijven doen.

Vraag 5: In hoeverre geeft het college in samenhang met andere gemeenten, een signaal af aan het kabinet wanneer blijkt dat wetten moeilijk tot niet uitvoerbaar zijn?

Zie ook het antwoord op vraag 4. De gemeente Hengelo is naast reeds genoemde gremia vertegenwoordigd in het Uitvoeringspanel van SZW en geeft ook via die weg advies over wet- en regelgeving. Overigens hebben gemeenten nooit om deze strenge wet gevraagd, deze regelgeving is het initiatief van het kabinet en Tweede Kamer. Het is aan hen en specifiek aan de bewindslieden

Vermeld altijd het zaaknummer als u contact opneemt met de gemeente.

Bladnummer

3

Zaaknummer Uw kenmerk

3179842

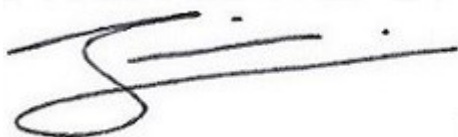
op deze dossiers om wet- en regelgeving aan te passen. De staatssecretaris van SZW heeft inmiddels toegezegd te inventariseren welke regelgeving in de Participatiewet, waaronder de aanpak van (vermeende) bijstandsfraude, in de praktijk te hard uitpakt.

Wij vertrouwen erop hiermee uw vragen te hebben beantwoord. Ook in dit kader willen wij u nogmaals wijzen op ons aanbod een politieke markt te organiseren over alle regelingen in het kader van de participatiewet en de manier waarop wij daar uitvoering aan geven in de gemeente Hengelo.

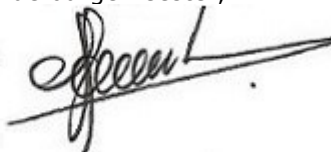
Met vriendelijke groet,

Burgemeester en wethouders van Hengelo,
de secretaris,

de burgemeester,

De heer J. Eshuis

De heer S.W.J.G Schelberg

Vermeld altijd het zaaknummer als u contact opneemt met de gemeente.

Bezoekadres

Burgemeester van der
Dussenplein 1

E-mailadres

gemeente@hengelo.nl

Telefoonnummer

14-074